

Markéta Jiráková: „Životopisná zpověď Rudolfa Roubíčka“

bakalářská práce – FHS UK Praha 2015

posudek oponenta

zpracoval: doc. PhDr. Zdeněk PINC

září 2015

Bakalářská práce Markéty Jirákové pokračuje v osvědčené tradici životopisných zpovědí, jakožto žánru kvalifikačních prací bakalářského studia FHS UK. Většinou jde o „zprávědi“ veřejně známých osobností nebo učitelů FHS UK, Jiráková nevybírala svého narátora tímto způsobem, a způsobila si tak některé obtíže, které se jí podle mého názoru poněkud vymkly z rukou.

Rudolf Roubíček je jeden z nepříliš četných pamětníků holokaustu a jeho příběh rozhodně stojí za zaznamenání. Problém, obávám se spíše fatální, vidím v tom, že Roubíček napsal o svém životě knihu „Přežít tohle peklo stůj co stůj!!!“. Takto ji autorka v úvodu svého textu zmiňuje, bez náležitých bibliografických údajů, chybí např. vrocení. Protože zřejmě šlo o malonákladovou publikaci občanského sdružení 'Publicum commodum', očekával bych, že text této knihy bude k práci přiložen formou přílohy. Bez toho totiž není vůbec snadné posoudit, čím se předložená práce liší od vzpomínkové knihy. Na webových stránkách příslušného občanského sdružení kniha není k nahlédnutí, našel jsem pouze pochvalnou recenzi Karla Šlosara. Autorka knihu z nepochopitelných důvodů nezařadila do seznamu použité literatury, v práci z ní ani jednou necituje, pouze uvádí, že ji četla několikrát a zjistila, že formulace vyprávění, se kterým pracovala, se věrně podobají vyprávění v knize. Již z tohoto důvodu, soudím, že předložená práce je stěží obhajitelná. Nemyslím, že patří k povinnostem oponenta pít se po pramenech, které mají být uvedeny v práci. Doufám však, že autorka knihu přinese alespoň k obhajobě.

Práce je bohužel i po formální stránce spíše nezdařilá. Je na ní patrné, že byla šita poněkud horkou jehlou. Autorka text po sobě zřejmě ani nepřečetla, na s. 14 je věta začínající „10.cervna 1940.“ v textu dvakrát za sebou, to přece při korektuře nemůže uniknout, také v gramatice a pravopisu, má autorka mezery, shoda podmětu s přísudkem, psaní velkých písmen v češtině atd. Opakovaně v textu používá slovo „SSák“, místo esesák.

Práce má sice kapitolu Metodologické zakotvení, ale ta je na můj vkus poněkud povšechná, co je horší autorka příliš metodicky nepracovala. Zdá se mi, že narátorovi téměř nekladla otázky a nechala jej jaksí na pospas jeho vyprávění. Vypravěč je dobrý, ale občas se dopouští omylů a zkratů. Nemyslím, že jej měla opravovat, ale v poznámkách by upozornění na tyto případy chybět nemělo. V textu, s nímž jsem pracoval, jsem taková místa označil. Příkladně: pokládám za velmi nepravděpodobné, že po absolvování prezenční vojenské služby mohl četař aspirant být zaznamenán jako podplukovník v záloze. Ve vojenských šaržích se autorka zjevně nevyzná, ale u plukovníka v záloze mne některé doslovné formulace poněkud zarážely, např. ta, jak byl v Olomouci na škole dvakrát, jednak na rotní, jednak na plukovnícké. (s.39)

Když ovšem narátor řekne, že jej k profesionální vojenské kariéře získal generál Reicin, badatel by měl zastříhat ušima. Pokud ovšem neví, kdo to Reicin byl, a jakým úkolům koncem čtyřicátých let získával novou krev pro důstojnický sbor, měl by si soudruha generála dohledat. Zvláště, když vzápětí, narátor dodá, že generál byl rok a půl po té popraven. Autorka to však ponechala bez komentáře, nezaznamenal ji ani bleskový postup v kariéře, podle autorčiny tabulky ze s. 8 narátor, v roce 1949 „svobodník absolvent“ je v roce 1953 již majorem.

Samozřejmě se neptala, jak na tom byl se stranickou příslušností. Na s. 39-40 však nechá narátora obsírně vykládat, jak byl v armádě hodnostně diskriminován kvůli svému židovskému původu. Ačkoli je zřejmé, že do roku 1953 diskriminován nebyl, spíše naopak Nevím, jak to všechno bylo, ale mrzí mne, že se to autorka nepokusila zjistit. Zdá se mi, že Roubíčkovu angažmá na přelomu čtyřicátých a padesátých let bylo bezpečnostně - politické a velkou čest mu asi nedělá, později se zachránil před čistkou při velkých procesech, aby po roce 1953 sloužil bez povýšení až do normalizace, kdy byl vyhnán z armády. Plukovníkem se stal až po pádu komunismu, kdy byl zřejmě rehabilitován.

Práce se souhrnně řečeno moc nepovedla, pokud se při obhajobě nevyjasní vztah textu a Roubíčkovy knihy, pokládám práci za neobhajitelnou. Pokud by se ukázalo, že se oba texty obsahově nepřekrývají, což bude pro autorku základní úkol prokázat, bych při kvalitní obhajobě nenamítal proti atestaci „dobře“, protože materiál je zajímavý a pokud je původní, necht’.